

כתובת האתר של ישיבת "אשרי האיש" – ההרצאות של הרב יוסף צ. בן-פורת

www.emuna.info

שיחתו השבועית של

ראש הישיבה – הרב יוסף צ. בן-פורת

הרשעים הגדולים שעשו חורבן ושואה 'נבחרו' לתפקיד

מכיוון שהיה זה רצונם!

פרשת וארא, שנת תשע"ד

הבחירה החופשית יסוד אמונת ישראל

אחד היסודות החשובים ביותר באמונת ישראל היא, **הבחירה החופשית**. שכן, אם אין לאדם בחירה חופשית, אין מקום לא לשכר ולא לעונש. ומאחר, והתורה בנויה על השכר והעונש, החל מאדם וחוה שנענשו על מעשה שעשו, וכלה במשה, שגם הוא נענש על חטא שחטא, ברור, שחייב הבורא ית' לתת לאדם בחירה, שאם לא כן, על מה ייענש. הלוא, כלל ידוע הוא: "אנוס רחמנא פטריה" (נדרים כז, א) – אין לענוש אדם אף על המעשה הרע ביותר שעשה, באם היה אנוס לעשותו. ואם באנוס, על ידי בני אדם לעשות את המעשה, כך, על אחת כמה וכמה שאין לחייב אדם על מעשה רע שעשה, באם הקב"ה, כפה עליו לעשותו. הרמב"ם ניסח את הכלל:

"רשות כל אדם נתונה, אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו. הוא שכתוב בתורה 'הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע' (בראשית ג, כב), כלומר הן מין זה שלאדם היה יחיד בעולם ואין מין שני דומה לו בזה הענין שיהא הוא מעצמו בדעתו ובמחשבתו יודע הטוב

והרע ועושה כל מה שהוא חפץ ואין מי שיעכב בידו מלעשות הטוב או הרע" (ה' תשובה פ"ה, ה"א). "ועיקר זה עיקר גדול הוא והוא עמוד התורה והמצוה שנאמר 'ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע' (דברים ל, טו) ... כלומר שהרשות בידכם וכל שיחפוץ האדם לעשות ממעשה בני האדם עושה בין טובים בין רעים" (שם, ה"ג).

אולם, פרשתנו מביאה אותנו לשאלה קשה מאוד שהציגה הרמב"ן (שמות ז, א) :
"ישאלו הכל, אם השם הקשה את לבו מה פשעו?"

הכבדת לב פרעה, שפירושה, **שלילת הבחירה החופשית ממנו**, והטיית לבו לעשות רע, מציבה מספר קשיים, שהאחד גדול מחברו. הקושי האחד – הנהגה זאת, של כפיית האדם לעשות מעשה רע, מבלי שתינתן לו אפשרות להתנגד לכך, עומדת, לכאורה, בניגוד לעיקרון של הבחירה החופשית, שראינו שהוא **'עיקר גדול'**. הקושי השני – אם אמנם, נכפה לעשות כן, למה מגיע לו עונש? הקושי השלישי – מתוך הפסוקים נראה, שהשי"ת יודע שפרעה ימשיך ברוע מעשיו, הווי אומר, שנשללה ממנו זכות הבחירה, שהיא יסוד גדול בתורה ובנביאים. על קשיים אלה, כבר עמד רבי יוחנן במדרש (שמ"ר יג, א) וגיסו רבי שמעון בן לקיש נתן פתרון לבעיה :

"א"ר יוחנן מכאן פתחון פה למינין לומר לא היתה ממנו שיעשה תשובה שנאמר : 'כי אני הכבדתי את לבו'. א"ל ר"ש בן לקיש : יסתם פיהם של מינין. אלא (משלי ג, לד) 'אם ללצים הוא יליץ' שהקב"ה מתרה בו באדם פעם ראשונה שניה ושלישית ואינו חוזר בו והוא נועל לבו מן התשובה כדי לפרוע ממנו מה שחטא. אף כך פרעה הרשע כיון ששיגר הקב"ה **חמש פעמים ולא השגיח על דבריו**, אמר לו הקב"ה אתה הקשית ערפך והכבדת את לבך הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך".

הרמב"ן פירש את דבריו, שבחמש המכות הראשונות, עדיין הייתה הבחירה בידו להישמע לציווי ה'. ומשסירב, נענש על פשעו. אולם, עדיין הייתה הברירה בידו לשוב בתשובה. ברם, הוא מרצונו החופשי, החליט לא להישמע לרצון ה'. כמו שנאמר : "וַיִּחַזַק לֵב פְּרָעָה" (ו, יג) וכן, "וַיִּכְבֵּד פְּרָעָה אֶת לְבָבוֹ" (ח, כח). ברור אפוא, שקיבל את עונשו על פי הצדק והמשפט. החל מהמכה השישית, כוח ההתנגדות שלו הלך ונחלש מעוצמת המכות, לכן נטה בליבו לשלחם. אבל, מאחר ורצון זה לא נוצר על ידי הכרה בחטא וחזרה בתשובה אמיתית, לכן, הקב"ה נתן לו כוחות נפשיים מחודשים, בכדי לחזק את כוח הסבל שלו. כך יהיה חופשי להמשיך ולהתנגד למלא את רצון ה'. יוצא אפוא, שההיגד האלוקי "וַאֲנִי אֶקְשֶׁה אֶת לֵב פְּרָעָה" (ז, א), מתייחס לחמשת המכות האחרונות.

גם דברי רש"י מטין לדרך זו: "ואני אקשה - מאחר שהרשיע והתריס כנגדי וגלוי לפני שאין נחת רוח באומות עובדי אלילים לתת לב שלם לשוב טוב לי שיתקשה לבו למען הרבות בו אותותי ותכירו את גבורותי".

ה' יודע כי **פרעה לא שב בתשובה אמיתית**, למרות המכות הקשות שקיבל, לכן עוזר לו הקב"ה בחיזוק הרגשתו הפנימית, בכדי שעל גבו תצאנה המכות לפועל, וכך יגדל ויתקדש שמי רבא, ותרבה האמונה בישראל ובעמי תבל. הרי, שלפי רש"י, אילו אמנם, היה רוצה לחזור בלב שלם, יכל לעשות זאת בכל עת.

העונש הקשה ביותר לרשע גדול הוא שלילת האפשרות לחזרה בתשובה

הרמב"ם פתר את הבעיה על ידי רעיון מחודש, בתורת הבחירה. לכל בני האדם יש בחירה חופשית, אולם, אדם שמרבה בחטא ועוון, גם לאחר שהותרה והוזהר, אף לאחר שנענש בעונשים קשים וכבדים, הרי שיכול הוא להגיע לידי מצב שבו תישלל ממנו האפשרות לחזור בתשובה, והוא ימשיך לחטוא באופן כפייתי!

"ואפשר שיחטא אדם חטא גדול או חטאים רבים עד שיתן הדין לפני דיין האמת שיהא הפרעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה ברצונו ומדעתו שמונעין ממנו התשובה ואין מניחין לו רשות לשוב מרשעו כדי שימות ויאבד בחטאו שיעשה... לפיכך כתוב בתורה ואני אחזק את לב פרעה לפי שחטא מעצמו תחלה והרע לישראל הגרים בארצו שנאמר הבה נתחכמה לו נתן הדין למנוע התשובה ממנו עד שנפרע ממנו לפיכך חזק הקב"ה את לבו ולמה היה שולח לו ביד משה ואומר שלח ועשה תשובה וכבר אמר לו הקב"ה אין אתה משלח שנאמר ואתה ועבדיך ידעתי וגו' ואולם בעבור זאת העמדתיך כדי להודיע לבאי העולם שבזמן שמונע הקב"ה התשובה לחוטא אינו יכול לשוב אלא ימות ברשעו שעשה בתחילה ברצונו" (הל' תשובה פ"ו, ה"ג).

רבים מן המפרשים, תמהו והרבו להקשות על דברי הרמב"ם. שהרי הנביא יחזקאל אומר: "אִם אֶחָפֶץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדְרָכּוֹ וְחָיָה" (לג, יא), ומשמע, שבפני כל רשע פתוחה הדרך לחזרה בתשובה. לכן קובע בעל "עקידת יצחק"

(פרשת וארא):

"האמת יורה דרכו... כי אחרי כל טומאתו בא לטהר, בחרטה גדולה ובהכנעה עצומה, ובדמעות שליש יכסה את מזבח ה' ההרוס - מי יסגור בעדו שערי דמעה ותשובה אשר לא יסגרו מפני כל, כי הוא קלוסו של מלך המלכים".

למלך אין בחירה חופשית בענייני הנהגת המדינה!

בדבריו של מרן רבינו מאיר שמחה הכהן מדווינסק בספרו "משך חכמה" (שמות ו, כט) מצאנו, היבט מחודש, שעל פיו ניתן לפתור את השאלה מן היסוד:

"שבני ישראל המה בעלי בחירה וזה מגבורת השי"ת שאין ידיעתו מכרחת הבחירה, אבל פרעה מלך מצרים, ו'לֵב מֶלֶךְ בִּיד ה' (משלי כא, א) **שמלכים אינם בעלי בחירה**, וכמו שאמר (ישעיה י, ה) 'הוֹי אֲשׁוּר שֶׁבֶט אֲפִי וּמִטָּה הוּא בִּידָם זַעֲמִי, וְאֲנִי ה' , ובידי להטות לבבו לכל מה שארצה".

על שאלת משה (ו, יב): "הֲנִי בְּנִי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךָ יִשְׁמְעֵנִי פְּרָעָה? עֲנֵה לִּי ה': שבני ישראל לא שמעו אליו, בגלל שיש להם בחירה חופשית. אולם, פרעה שהוא מלך, הוא חסר בחירה חופשית, וכל מעשיו אינם, אלא על פי רצון ה'. ואם רצון ה', שפרעה ישמע לו, הרי הוא ישמע לו!

יוצא מדבריו, שהנהגת הקב"ה עם מלך, שונה לגמרי מהנהגתו עם שאר בני האדם. בעוד שלאנשים פשוטים יש בחירה חופשית, הרי שממלך היא נשללה. אולם, האמת שפרשנות זו כבר מצויה בדבריהם של גדולי הראשונים. וכך כתב הרלב"ג [רבינו לוי בן גרשום (ה'מ"ח-ה'ק"ד 1288-1344)] בפירושו לספר משלי על הפסוק "פִּלְגֵי מִים לֵב מֶלֶךְ בִּיד ה' עַל כָּל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יִטְנֶנּוּ" (משלי כא, א):

"פעולות המלך ומחשבותיו הם **מוגבלות מהש"י והוא כמו שליח הש"י במה שיעשהו מדבר המלכות**. וזה כולו הוא מיושר החכמה הא-להית. כי אילו היה פועל המלך באלו הדברים מסור לבחירתו בשלימות, כדרך המסור לבחירתו פעולותיו בעצמו, היה זה הענין סכנה נפלאה אל העם אשר תחת המלך ההוא. ולזה לא עזב הש"י כל זאת ההנהגה למלך כי גבוה מעל גבוה שומר" (משלי כא, א).

כלומר, ברגע שאדם התמנה למלך, או לכל תפקיד שלטוני סמכותי אחר, הרי שנשללת ממנו הבחירה החופשית, בתחום שבו הוא קובע את גורלם של אנשים אחרים! ודבר זה הגיוני עד מאוד, שהרי לא יעלה על הדעת, שיכול המלך לעשות פעולות ומעשים, שיכולים לגרום לרעה נוראה לכל בני המדינה. מכיוון, שיש לאדם בחירה חופשית, יכול הוא להחליט לעולל לעצמו מעשים רעים, ואף לאבד עצמו לדעת. אבל הייתכן, שבאם יקבל החלטה להרוג את כל בני המדינה, יאפשר לו השי"ת לעשות זאת? אי לכך, שולל ממנו הקב"ה את הבחירה לבצע מעשים מסוג זה.

גם רבינו יונה ז"ל (משלי, כא, א) פירש כך את הפסוק:

"פלגי מים לב מלך ביד ה'. מפני שהרבים תלויין במלך ונתן לו השם כח להמית ולהחיות, להרע ולהיטיב, **שומר השם את לבו שלא יטה**, (רע)

[רק] לעשות גזרת השם ית', על כן ראוי שתהיה מגמת פני הלבבות ליראה את השם ולא ליראת חמת המלך, **ומהשם יבקש רחמים ואלי** **יצפה וישא עיניו**, כי הוא המטה לב המלך לכל אשר יחפץ, כאשר יטה אדם פלגי מים לכל מקום שיצטרך להטותם".

והוסיף והרחיב רבינו ז"ל, רעיון זה, בפירושו לפרקי אבות:

"על כן נראה לפרש **לומר כי המלכים גם אהבתם גם שנאתם לא בידם הוא**, וכאשר המלך צריך אל האיש ומקרב אותו ומראה לו אהבה בשעת הנאתו, **מאת ה' יצא הדבר ולא מאת המלך וה' זימן לאיש להנאות למלך**. וכי יחטא איש לה' ואשם ורצה לרחקו ומי יכול לעמוד לו ואף כי יחפץ המלך לעשות לו יקר ואין בידו אך לנקום נקמת ה' וליסר את אשר יאהב ה' להוכיח. וזהו שנאמר: "פלגי מים לב מלך ביד ה' ". ר"ל כמו שהפלג אדם מטהו **לכל צד שירצה כן לב המלך ביד ה'** "על כל אשר יחפץ יטנו" לאיש אשר הוא חפץ ביקרו, "ומשלם לשונאיו על פניו להאבידו" (דברים ז, ט). ואמר: "לב מלך ביד ה' " **ולא דבר על שאר אנשים** ואם כל הלבבות ביד ה' מפני שאף על פי שחושב מחשבות ובידו יכולת לעשות לפי הנראה בעיניו, אך האמת אין כח בידו להרע ולא להטיב, כי אם לפי דבר אלקים חיים ומלך עולמים" (פ"ב, מ"ד).

כדוגמא לרעיון זה, הביא רבינו מאיר שמחה ז"ל את ההצהרה ששם ה' בפי הנביא: " **הוי אשור שָׁבַט אָפִי וּמָטָה הוּא בְּיָדִי וְעָמִי** " (ישעיה י, ה). פירש"י: "הוי - כי **עשיתי את אשור שבט אפי לרדות בו את עמי**. ומטה הוא זעמי - בידם של בני אשור". הרי, שהקב"ה 'נוטל-אחריות' על מעשיו המרושעים של אשור, שעשה מעשים נוראים לכל עמי תבל. שהרי אמרו חז"ל (ברכות כה, א): "עלה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל האומות", והגדיל להכות בעם ישראל מכה נוראה, שהגלה את עשרת השבטים וניתק אותם מארצם ומעמם. אולם, לא על פי בחירתו עשה זאת, אלא 'כשבט' של הקב"ה!

כך כשפתרונו של יוסף, מצא חן בעיני פרעה, יותר מפתרונותיהם של כל פותרי החלומות למיניהם, וכתוצאה מכך, הגיע למסקנה, שיוסף הוא איש חכם ונבון, השלב הבא היה, שמינה את יוסף למשנה למלך. הרי, כל בר-דעת מבין, **שלא הייתה לפרעה בחירה חופשית**, שעצם החלטתו לקבל את פרשנותו של יוסף, **מאת ה'** היא. וכי הייתה לפרעה בחירה חופשית, להחליט שפתרונו של יוסף לא הגיוני ולא מציאותי? הלוא, ברור לכולנו, שהחלום, לא היה אלא כלי בידי מסובב הסיבות, מלכו של עולם, כדי להביא את יוסף למלכות, ובכך לממש את החלומות שחלם, כשהמטרה הסופית היא, שיעקב יגיע למצרים בדרך כבוד, ולא כשהוא כבול

בשרשראות! כפי שהתבאר באריכות בשיחה הקודמת. על כן, כל אחת מן ההחלטות: א. לקבל את הפתרון. ב. להאציל ליוסף סמכויות, כממונה, לטיפול בנושא. ג. למנות את יוסף ל"משנה למלך" [שהרי, לצורך ביצוע המשימה, לא היה צריך להתמנות, אף לא לשר, אלא ל"מנהל המבצע"]. הייתה נתונה בידי הקב"ה באופן מוחלט, כשחופש הבחירה של פרעה, נשלל לחלוטין.

עונש בא על חטא, והרשע הוא רק אמצעי

ניקח דוגמא נוספת: שאלו חז"ל (מגילה יב, א):

"שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה? אמר להם אמרו אתם, אמרו לו: מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע. אם כן שבשושן יהרגו שבכל העולם כולו אל יהרג? אמרו לו אמור אתה, אמר להם: מפני שהשתחוו לצלם".

נשאלת השאלה: וכי המן, כשגזר את הגזירה, ידע כל זאת? האם בא נביא וציווה עליו זאת? הלוא, יודעים אנו, מה היו המניעים של המן להרוג את כל היהודים, מנער ועד זקן טף ונשים, כפי שהתבאר במגילה באופן ברור ומפורש. אלא, שהמן, מזרעו של עמלק, רשע מרושע, מילדות היה! וחלומה היה, להרוג את היהודים 'מנער ועד זקן טף ונשים'. אולם, גם בעיני עצמו, היה זה חלום הזוי, שמימוש, נראה כבלתי אפשרי. אולם, לאחר שנגזרה הגזירה, היא מתחילה להתממש.

"אחר הדברים האלה גדל המלך אֲחִישֶׁרוֹשׁ אֶת הָמָן בֶּן הַמֶּדְתָּא הָאֲגָגִי" (אסתר ג, א). מתוך תקווה, שבני ישראל כשיראו, שהנה העמלקי, שונא היהודים, קיבל את תפקיד, 'ראש הממשלה', בממלכה הפרסית, השולטת מסוף העולם ועד סופו, יחזרו בתשובה שלימה, אז יכופר חטאם ותימחק הגזירה. אולם, משדבר זה לא נעשה, היה צורך להמשיך בשלבים הבאים של הגזירה, ולהפוך אותה למוחשית יותר.

"וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכָּסִף נָתַן לָךְ וְהָעַם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ" (שם, יא).

רק לאחר, שאסתר המלכה, שנחונה ברוח הקודש, אמרה למרדכי, שאת **הגזירה אפשר לבטל** רק על ידי: "וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה מַעֲבִירִין אֶת רוּעַ הַגְּזָרָה"! עם ישראל קיבל את הצעתה, שלשה ימים רצופים, לילה ויום, עסקו **בתיקון המעשים**, בתפילה ובתחנונים, **נקיע רוע הגזירה!**

המן ובניו נתלו על העץ, אחיו העמלקים, בכל אתר ואתר, אשר במלכות אחשוורוש הוצאו להורג, בעבור כוונתם להרוג את היהודים, שכן, אצל גוי גם מחשבה רעה, מצטרפת למעשה, ומה עוד, כשנקטו כבר את ההכנות, לביצוע המעשה.

כך גם ביחס לפרעה. נחלקו הראשונים, עבור איזה עוון שחטא אברהם, או שרה, התחייבו בניהם לגלות למצרים ולהשתעבד שם בעבדות ממושכת. אולם, תהא אשר תהא הסיבה, הלוא, כולנו יודעים, שבגלל הרעב ירדו למצרים, כולנו קראנו, שבגלל הפחד של המצרים ושל פרעה, "פן ירבה", החלו להשתעבד בהם, להתעלל בהם ולרוצחם נפש. אם כן, איך נוצר הקשר בין 'הסיבה האמיתית' לבין התוצאה?

לרשעים מגיע עונש מכיוון שהם פעלו לפי רצונם החופשי

כל גדולי הראשונים היקשו, למה קיבל פרעה עונש על כך שענה את עם ישראל, בשעה שלמעשה, הוא מילא את גזרתו של הקב"ה, שאף הגיד אותה מראש לאברהם אע"ה. ותירצו כל אחד בדרכו.

אולם, הנראה לעניות דעתי, בביאור העניין לאור דברי הראשונים ז"ל, הוא כך: כל מהלך התנהלות העולם וחיי האדם, למן הפרטים הקטנים ביותר, אצל האדם הפשוט ביותר, ועד למתרחש אצל האומות הגדולות והחזקות ביותר, הכל בגזרת עליון, אשר נעשית אך ורק על פי השכר והעונש. כפי שביאר הרמב"ן:

"שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, **בין בונים בין בוחים**. אלא **אם יעשה המצות יצליחו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריזו ענשו**, הכל בגזרת עליון... כאשר יבא ביעודי התורה בענין הברכות והקללות. כמו שאמר הכתוב (דברים כט יג כד): 'ואמרו כל הגוים על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת, ואמרו על אשר עזבו את ברית ה' אלהי אבותם'. שיתפרסם הדבר לכל האומות שהוא מאת ה' בעונשם. ואמר בקיום: 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך' " (שמות יג, טז).

והנה, כשבבית דין של מעלה נגזרת גזירה קשה, אזי, מחפשים אדם אשר רצונו עז, לעשות רע, אלא שהוא חסר אונים לעשות את מעשיו הרעים. מן השמים מעלים אותו לגדולה, נותנים לו כוח ועוצמה, באופן הנחוץ לו כדי להוציא לפועל את הגזירה שנגזרה. הווי אומר, שלמעשה אותו אדם פועל על פי רצונו החופשי, ואין הוא יכול לבוא בטרוניה לאחר מכן, שמאן דהוא, אף לא כוח עליון, כפה עליו לעשות את מעשיו הרעים והנפשעים.

מצאנו בדברי הנביא, שכשנגזרה, על אחאב תבוסה בשדה הקרב, שאל ה' מי יוכל להוציא את הגזירה לפועל? ואז, בא רוחו של נבות, אשר נרצח על ידי אחאב על לא עוול בכפו, בעזרת עדי שקר, אשר העלילו עליו עלילת שווא, ואמרה, שהיא תעשה זאת. זאת בתוקף 'גאולת הדם', של עצמה, ובאותו אמצעי – 'השקר' – אשר בו נטלו חייה. הקב"ה הסכים עימה, אבל, בתנאי קודם למעשה, שתצא ממחיצתו.

"וַיֹּאמֶר ה' מִי יִפְתָּה אֶת אַחֲזָב וַיַּעַל וַיִּפֹּל בְּרַמַּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בָּכָה וְזֶה אָמַר בָּכָה: **וַיֵּצֵא הָרוּחַ** וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי ה' וַיֹּאמֶר **אֲנִי אֶפְתְּנֶנּוּ** וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי בָמָה: וַיֹּאמֶר אֲצִיא וְהִיִּיתִי רוּחַ שְׁקֵר בְּפִי כָּל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תִּפְתָּה וְגַם תּוּכַל צֵא וַעֲשֵׂה כֵן" (מלכים א. כב, כ-כב).

פירש"י: "וַיֵּצֵא הָרוּחַ - רוחו של נבות (סנהדרין פט א)."

המלבי"ם: "וַיֵּצֵא - אולם אחר שְ�דָמִי נבות אשר שפך ע"י עדות שקר הוא העון היותר מוכן להשחיתו, ולכן יצא הרוח - של נבות ויעמד לפני ה' - לתבוע משפטו, ויאמר אני אפתנו - ועל ידי יענש, וה' שאל במה - רוצה לומר, כי צריך שיהיה **העונש מדה כנגד מדה**. ויאמר - השיב כמו **שיצא רוחי ונהרגתי ע"י עדות שקר**, שהזמין אחאב, השקר הזה. ישפך על נביאיו עד שגם הם **יגידו לו שקרים ובזה יפול**, מדה כנגד מדה כמו **שנפלתי אנכי. וה' הסכים אל העונש הזה** כי היה כמדתו. ויאמר תפתה וגם תוכל - כי העונש הזה מוכן אליו ביד פשעו, צא ועשה כן - ר"ל שבאשר ה' חותמו אמת לא תוכל להיות רוח שקר עד שתצא ממחיצתי כמ"ש חז"ל".

הרי לנו, שלמרות שאחאב היה אמור ליפול מחמת, נבואות השקר, הרי שלא כפה הקב"ה על שום אדם, על שום מלאך, על שום רוח, שיעשה משימה זאת, אלא רק מי שרוצה לעשות זאת מעצמו, קיבל את הכוח והאפשרות לעשות זאת. כך גם, כשנגזרה גזירה להחריב את הבית הראשון, לאחר מאות שנים של חטאים ופשעים רבים, אף החמורים ביותר: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, כפי שהאריכו בביאור העניין הנביאים והחכמים, בתלמוד ובמדרשים. הרי שלא יכל הקב"ה להטיל משימה זו, אלא על אדם שמעוניין ורוצה לעשות זאת.

נבוכדנצר והיטלר ימ"ש רצו להרוג יהודים משחר ילדותם!

רבינו החיד"א (מדבר קדמות, ירמיהו מערכת י', מז) הביא מדרש (איכה כ"י): "כי כבר עברו ימים רבים, שהיה ירמיהו נער. ונבוכדנצר וירמיהו היו מטיילים יחד. ואותו היום לא היה נבוכדנצר מלך כי אם עני ונבזה. והיה אומר: מי יתן והייתי מלך על כל העולם כולו, **הייתי בא על ירושלים ושורף את בית המקדש והעיר והורג הכל והשאר אוליכם בשבי**. ראה ירמיהו ברוח הקודש, שהשעה עומדת לו וכל היוצא מפיו עתיד להיות. שאל ממנו: תן לי את ירושלים. אמר לו: לא אתן! שוב אמר לו: תן לי בית המקדש. אמר לו: לא אתן! שוב אמר לו: תן לי תנוקות של בית רבן. אמר לו: לא אתן!"

הרי לפנינו סיפור מחריד ביותר. 'חלום-הילדות' של נבוכדנצר היה, להשמיד את ירושלים ולשרוף את בית המקדש. אין לפנינו בסיפור, שום עובדה שתצדיק את 'הרצון-הסדיסטי', של אותו רשע. אי לכך, כשהגיע זמן, גידל הקב"ה את נ"ן, עד שהפך להיות למנהיגה של בבל, וכך היה באפשרותו לבצע את זממו, בצורה האכזרית והקשה ביותר.

כך גם פרעה, הוא רצה להרע לעם ישראל, אולם, לא היו לו את הכלים ולכן, כשנגזרה הגזרה שבני ישראל יסבלו, הוא קיבל את הדעת והתבונה, את כוח השכנוע שבעזרתו רתם את כל עמו לביצוע המשימה. ומכאן ברור, על מה ולמה קיבל את עונשו החמור.

לאחר הבנת מאורעות העבר הרחוק, ניתן לדעתי, להבין גם את שארע בתקופת השואה הנוראה.

לאחר יותר ממאה וחמישים שנה של פריקת עול והתבוללות גדלה והולכת. של מרידה בבורא עולם, וחילול ה' לעיני כל הגויים, בצורה המחפירה ביותר, עד שגם הגויים הגרמנים טענו, בכתביהם ובספריהם, שהיהודים המתבוללים, הם אלה שרוקנו את האמונה בבורא מהנוער הגרמני. שפורקי עול היהודים, הם אלה, שהרסו את המוסר המשפחתי בחברה הגרמנית. לאחר שהתנועה הרפורמית החליטה באופן רשמי לבטל ברית-מילה, להעביר את השבת ליום ראשון, שמותר לפי ההלכה לחתן גוי עם יהודי, נגזרה בבית-דין של מעלה, הגזירה הנוראה, על חורבן יהדות-אירופה בצורה איומה ואכזרית, שלא היה כדוגמתה בתולדות האנושות. [אין כאן המקום לפרט, כיצד הגזירה, מהווה 'מידה כנגד מידה', לעומת החטאים שנעשו. כמתבקש על פי הגדרת 'תורת החטא והעונש', המופיע בתורה, בנביאים ובכתובים, ובדברי החכמים אשר בכל הזמנים].

היה צריך הקב"ה, שליח אשר יהא 'שבט אפוי' ו'מטה זעמו'! ברור, שאין אפשרות להטיל משימה זו על שום אדם בעולם. אלא אם כן, יש לו מוטיבציה פנימית לעשות זאת. מכל מיליארדי הנשמות שבעולם, הייתה אחת בלבד, שרצתה לעשות משימה זו, 'בלב שלם ובנפש חפצה'! 'חלום-הילדות' שלה היה: להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, מנער ועד זקן טף ונשים. אותו אדם ש'מכר' נשמתו לשטן, אדולף היטלר נקרא!

אותו רשע, פרסם את דעותיו ברבים, בספרו המפורסם "מיין קאמפף" (מלחמתי), בשנת תרפ"ה (1925). שם, הוקיע את היהודים בצורה בוטה ביותר, שהם **יצרו את המרקסיזם** – קומוניזם – הרגו או מרעיבים שלושים מיליון רוסים, והם מתכוונים לחסל גם את העם הגרמני. **גם את הציונים האשים**, שכל כוונתם אינה, אלא לפגוע בכל הגויים שבעולם.

" גם מבחינה תרבותית, הוא מזהם אמנות, ספרות ותיאטרון, מבלבל את החושים הטבעיים, מערער כל המושגים על היפה, הנשגב, האציל והטוב, ומדרדר את האדם לתהום מעשיו החזיריים. **את הדת הוא שם לצחוק, נוהג ומוסר נחשבים על ידו כדבר שאבד עליהם כלח".**

"לפיכך מאמין אני היום, שאני פועל ברוחו של בורא העולם הכל יכול. בכך אני מתגונן בפני היהודי ונאבק למען פועל ידו של אדון עולם [ההדגשה במקור]"¹.

היהודים, קראו וידעו אפוא, את דעתו של 'המן-החדש' עליהם. הוא האשים אותם: **א. ביצירת הקומוניזם. ב. ביצירת הציונות. ג. בהרס התרבות הגרמנית על ידי חדירתם אליה. ד. בהרס ערכי הדת והמוסר. והנה, במקום לקחת את הדברים לתשומת ליבם, המשיכו בדרכם הרעה.**

בתחילת דרכו זכה לתמיכה מועטה מאוד. ברם, בשלושים בינואר 1933, מונה לקאנצלר הרייך הגרמני. דבר שוודאי היה חייב להדליק נורות אדומות רבות, אצל יהודי גרמניה בפרט, ואצל יהודי אירופה בכלל. אולם, הם המשיכו בתרדמתם. גם עיתון "הארץ" בישראל, פרסם מאמר מערכת, שהיטלר בתור קאנצלר יהיה אדם הרבה יותר, שקט, תרבותי, מנומס ועדין מאשר היה בתקופת האופוזיציה. את ההמשך כולם יודעים, אם כי לא מודעים לשלבים השונים שהתרחשו בשתיים עשרה השנים למן בחירתו ועד להתאבדותו של אותו צורר היהודים.

עליית היטלר היא אירוע על-טבעי ואל-שכלי כדי ללמד שהכל יד ה'!

אולם, כדי להראות שמאת ה' הייתה זאת, דיינו, אם נתבונן בספרות הענפה סביב לאישיותו של אותו קאנצלר. מידי שנה, יוצאים מחקרים חדשים וספרים חדשים, כשכל אחד מהם רק מגדיל את התעלומה. איש אינו מבין, כיצד זה, בחר העם התרבותי ביותר בתולדות ההיסטוריה, את המנהיג הבור ביותר, חסר ידע, חסר ניסיון בכל תחום שהוא. לא הייתה כזאת מעולם!

מקוצר היריעה נציין רק מספר פרטים: **א. הוא כלל לא היה ממוצא גרמני, הוא היה אוסטרי. הכיצד, מינה העם הגרמני אדם ממוצא לאומי זר למנהיגו? ב. במלחמת העולם הראשונה, סרבו לקבלו לקורס מפקדי כיתות, ביומנו האישי נרשם: 'חסר כושר מנהיגות'. והלוא, הכול ראו, שהוא גילה מנהיגות שלא הייתה שניה לה. ג. בתחילת המאה עשרים היה העם הגרמני, העם התרבותי והנאור ביותר בעולם, ואולי למן היות אדם. איך בחרו בתפקיד, אדם חסר השכלה לחלוטין? ד. הוא התפרנס מ"הבטחת הכנסה", אדם מובטל כל ימיו, הוא בילה את שנותיו בין בתי מרזח לבתי סוהר. ה. מאז שעלה לשלטון במשך שנים עשרה שנה, לא התקיימו**

¹ מתוך "השוואה בתיעוד", הוצאת "יד ושם" תשמ"ו, עמ' 33-30.

כלל וכלל בחירות. הוא פנה אל העם ישירות, דרך משאלי עם. הכיצד, העם הגרמני הרשה כזאת? ו. מעולם, לא קיים ישיבת ממשלה מסודרת, איך מדינה מתוקנת מאפשרת זאת? ז. לא היה לו שום ידע, בארגון, באסטרטגיה צבאית, כפי שהוכח בסופה של המלחמה. אם כן, איך ניצח בראשיתה? ח. בסוף המלחמה, כשהצבא הגרמני התחנן לקבל דלק לטנקים, נאמר לו, שאזל מלאי הדלק. איך זה שלרכבות שנסעו לאושוויץ, היה מספיק דלק? מלאי השאלות שבידינו, רב בהרבה מאלה.

לא באנו, אלא להראות, שברמה הסתברותית לא היה סיכוי אפילו, של אחד לאלף לבחירתו של אותו קאנצלר. ודאי לא להמשך שלטונו הממושך. אלא, מאחר והוא הודיע, **כתב ופרסם את שנאתו ליהודים**, ושהוא מסוגל לכל, לכן **סיבב הבוי"ת שהוא יבחר**. לכן, הוא לא יכול להאשים את הקב"ה, **על שהוא היה כלי שרת ביזו בחורבנה של יהדות אירופה**, באותה צורה קשה ונוראה. **מפני, שהוא הביע נכונות פומבית, לעשות את המלאכה הבזויה הזאת!**

כדי שהיהודים יבינו עם מי להם עסק, הרי בתחילת שלטונו הרג מאתיים אלף גרמניים, חולים, משוגעים ומסכנים – כרצח מתוך 'רחמים' – בטענה, שהם עולים כסף רב מידי למדינה! גם דבר כזה, לא קרה מעולם לשום מדינה, לא תרבותית ואף לא פרימיטיבית. לדעתי, גם זה מאת ה' הייתה, **כדי שיבינו היהודים 'עם מי יש להם עסק'**. הוא מסוגל להרוג בדם קר, בצורה מאורגנת ומסודרת, מתוך הסכמה של גדולי הרופאים ואנשי המדע של המדינה, את בני עמו וארצו, על אחת כמה וכמה, שהוא מסוגל להרוג ולאבד בני עם זר, שתוארו על ידי אנשי המדע, כתת-גזע, כסכנה לעם הגרמני ולעולם כולו.

סיכום: שאלה מפורסמת היא, למה נענש פרעה על ששעבד, רדה

ורצח יהודים, הלוא, גזרה מאת ה' הייתה זאת. ההסבר שלנו: כל הרשעים, שבצעו את הפשעים הגדולים בעולם, היו אנשים בעלי רצון ומוטיבציה לעשות כל פשע. אלא, שחסרו להם הכלים והעוצמה. אם אין גזירה עליונה לעשות רעה, גם הרשע הגדול ביותר לא יכול לעשותה. אולם, אם נגזרת הרעה בבי"ד של מעלה, אזי, אותו רשע מועלה לרום המדרגה, בין אם יקראו לו 'פרעה', או 'מלך', או 'מזכיר מפלגה הקומוניסטית', או 'קאנצלר' כדי שיוכל להגשים את 'רצונו החופשי' ולהוציא לפועל, את הגזירה האלוהית.